

Vsebina monografije in njena elaboracija sta izvrsten dokument o ravni, ki se je doslej izoblikovala v slovenskem razpravljanju o svetovnem in slovenskem urbanizmu. Za kakovost besedila je pomembno dejstvo, da so na enem mestu zbrane številne trditve in ugotovitve različnih raziskovalcev urbanega fenomena, pri čemer so očitne tudi divergence interesov nekaterih usmeritev. Glavni deziderati dobrega urbanističnega oblikovanja naj bi bili kontekst, kotinuiteta in identiteta. Participacija javnosti v procesu planiranja in projektiranja postane v tem kontekstu »afirmativna personalizacija«. Bralec se lahko sam odloči, čemu bo pritrnil.

Iz recenzije prof. dr. Fedja Koširja

Predstavitev knjige *Prostorskonačrtovalska kompozicija*

Naslov: Prostorskonačrtovalska kompozicija

Avtor: Andrej Pogačnik

Recenzenta: Kaliopa Dimitrovska Andrews in Fedja Košir

Založba: samozaložba

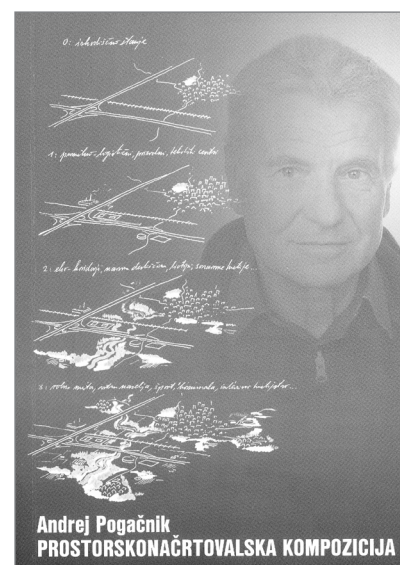
Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2013

Število strani: 254 strani

[ISBN 978-961-276-743-3]

Monografija Andreja Pogačnika je zasnovana kot esej. Avtor v prvem delu knjige predstavi razvoj prostorskih kompozicij v posameznih zgodovinskih obdobjih in različnih delih sveta. Kot je v spremni besedi zapisala recenzentka Kaliopa Dimitrovska Andrews, »se ta del bere kot potopis prostorskega načrtovalca – planerja, ki je proučeval in opazoval ta fenomen *in situ*, kot svetovni popotnik, kar avtor gotovo je«. V tem delu avtor predstavi tudi posamezne vidike pojavnosti prostorskih kompozicij, kar omogoča lažje razumevanje kompleksnosti tega pojava. V osrednjem delu Andrej Pogačnik govori o postopku prostorske sinteze. Prikazana so kompozicijska načela (tudi priporočila) za različne rabe in posege v prostor, navedeni pa so tudi splošni napotki za prostorske načrtovalce v zvezi s snovanjem sinteze rabe tal pri načrtovanju mest in krajin, in sicer na vseh ravneh prostorskega načrtovanja (lokalni, regionalni in državni ravni) in pri konkretnih nalogah. Avtor v sklepu razmišlja

o prihodnosti prostorske sinteze in prepričan je, »da se bosta znanost in stroka [...] vse bolj ukvarjali z urejanjem prostora kot celote, ne pa le z urejanjem okolice zgradb ali z oblikovanjem mesta in krajine« (str. 239), kar se po avtorjevem mnenju trenutno dogaja v slovenskem prostoru. Kot namreč pojasnjuje v uvodu, »iz strokovnega dela urbanistov [...] vse bolj izginja celostna vizija prostorske kompozicije. Zamenjujejo jo sledenje sektorskim omejitvam oziroma področnemu načrtovanju [...] Ob tem se izgublja celovita prostorska sinteza, ki povezuje in nadgrajuje prostorske sisteme in jim daje novo, dodano vrednost« (str. 12). Zaradi tega se avtor v knjigi (in z njeno vsebino) obrača na strokovnjake, ko pravi, da morajo »urbanisti in prostorski planerji znova najti svoj poklic. Zavedati se morajo, da so prav oni najbolj merodajni za določitev rabe tal, za načrtovanje omrežij naselij, koridorjev infrastrukture, prostorov ohranjanja narave. Izobraženi morajo biti kot sintetiki in kreativci, ne pa kot specialisti.

Poklic arhitekta, tj. nadgraditelja, terja projektiranje stavb in okolice kot celote, poklic krajinskega arhitekta zahteva oblikovanje zelenih prostorov in varstva kulturne krajine, poklic prostorskega načrtovalca pa analogno zahteva sočasno, sintezno komponiranje vseh prostorskih struktur [...] Cilj tega pisanja je torej okrepiti samozavest urbanistov in jim dati spodbude za razmišljanje o celovitih prostorskih kompozicijah (str. 12–13) [...] Zato naj bo pričujoči esej izziv in spodbuda raziskovalcem. Mlajšim ter manj izkušenim praktikom naj bo napotek k snovanju prostorskih načrtov. Prispeva naj k bolj razvojnim in hkrati vzdržnim, bolj humanim in bolj ekološkimi prostorskim zasnovam, kar pomeni, k večji kulturi urejanja prostora« (str. 240).

Boštjan Kerbler